

Zagreb, 16. lipnja 2025.

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

Drugi val istraživanja HLK-a Studija hrvatskog liječništva

HRVATSKOM ZDRAVSTVU NEDOSTAJE 284 OBITELJSKA LIJEČNIKA, 105 GINEKOLOGA I 107 PEDIJATARA

Alarm za održivost primarne zdravstvene zaštite već odavno zvoni – a sada je dosegao kritičnu razinu, poručuju iz Hrvatske liječničke komore.

I liječnici i pacijenti godinama upozoravaju na premalo vremena za pregled i konzultacije, a novi podaci iz drugog vala longitudinalnog istraživanja "Studije hrvatskog liječništva 2024." pokazuju kako obiteljski liječnici za prvi pregled pacijenta imaju svega 10 minuta, iako je prema važećim normama potrebno između 15 i 37 minuta. Pedijatri u PZZ-u imaju prosječno 9 minuta za pregled beba i djece, što je dvostruko do trostruko manje od vremena propisanog Vremensko-kadrovskim normativima¹ (20–37 minuta za sistematski pregled djeteta). Ginekolozi imaju prosječno 15 minuta po pregledu, premda norme predviđaju i do 40 minuta, ovisno o vrsti pregleda.

Stoga ne iznenađuje da su liječnici u PZZ-u izrazito nezadovoljni količinom vremena koju mogu posvetiti pacijentima – a posebno to vrijedi za liječnike u privatnim ordinacijama, koji su još opterećeniji.

„Tipičan radni dan obiteljske liječnice u domu zdravlja uključuje 32 pregleda, 40 medicinskih konzultacija te dodatna 42 kontakta emailom, telefonom ili porukama, najčešće administrativne prirode. Kod liječnice u privatnoj ordinaciji te brojke rastu na 40 pacijenata, 48 konzultacija i 42 kontakta“, ističe dr. Ines Balint, predsjednica Povjerenstva HLK-a za primarnu zdravstvenu zaštitu.

„Ovi rezultati nikoga ne iznenađuju – stanje u primarnoj zdravstvenoj zaštiti kontinuirano se pogoršava. Sustav opstaje zahvaljujući entuzijazmu i žrtvi liječnika, ali taj model više nije održiv“, dodaje dr. Vikica Krolo, zamjenica predsjednika HLK-a.

Liječnici HZZO ocijenili dvojkom

Analiza stavova liječnika pokazuje da, uz kroničan nedostatak vremena za pacijente, značajan izvor nezadovoljstva predstavlja i prekomjerna količina administrativnih obveza. „Jedan od najvećih problema u obiteljskoj medicini su ponovljena obećanja zdravstvene administracije o

¹ Vremensko-kadrovski normativi sastavni su dio dokumenta Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2023.-2026., koji je donijelo Ministarstvo zdravstva u rujnu 2023. godine.

smanjenju administrativnog opterećenja – koja se iz godine u godinu ne ostvaruju“, upozorava dr. Balint.

U tom pogledu postoji određena razlika između liječnika zaposlenih u domovima zdravlja i onih koji rade u privatnim ordinacijama s ugovorom s HZZO-om koji su više opterećeni administracijom. Sedam od deset pedijatara i ginekologa također je izrazito nezadovoljno količinom papirologije koju moraju svakodnevno ispunjavati.

Dio tih administrativnih zadataka – umjesto da ih obavljaju službe Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje – prebačen je na liječnike u PZZ-u. Zbog toga se osjećaju preopterećeni, zakinuti za vrijeme s pacijentom i lišeni odgovarajućih mogućnosti stručnog usavršavanja.

Osobito je loš odnos HZZO-a s liječnicima u privatnim ordinacijama. Čak 94 posto njih smatra da imaju nikakav ili vrlo ograničen utjecaj na uvjete ugovora s državnim osiguravateljem. Na ljestvici od 1 do 10, suradnju s ovom institucijom ocjenjuju s 3 – ili školskim rječnikom: dvojkom.

Pedijatri upozoravaju: Nemamo vremena za preventivu

„Pedijatri u primarnoj zdravstvenoj zaštiti dnevno pregledaju prosječno 44 mala pacijenta i obave 25 medicinskih konzultacija s roditeljima. Budući da nas kronično nedostaje, često skrbimo za i do 50 posto više djece od propisanog standarda za jednu ordinaciju“, izjavila je pedijatrica Ilonka Artuković.

Dodaje kako je posebno zabrinjavajuće to što liječnici nemaju dovoljno vremena za sistematske preventivne preglede, ali ni za temeljno zbrinjavanje bolesne djece. Takva situacija, ističe Artuković, smanjuje kvalitetu zdravstvene zaštite djece i povećava rizik od liječničkog propusta.

Nedostaje 284 obiteljska liječnika, 105 ginekologa i 107 pedijatara

U odnosu na potrebe propisane Mrežom javne zdravstvene službe², u Hrvatskoj trenutno nedostaje 284 obiteljska liječnika, što čini 12 posto ukupno potrebnih timova, a nedostaje skoro trećina ginekologa (104) i pedijatara (107). Situacija je najteža u pet županija gdje nedostaje više od 20 posto obiteljskih liječnika: Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska, Brodsko-posavska, Požeško-slavonska i Istarska.

“Kada je riječ o primarnim ginekolozima, situacija je ozbiljna. U četiri županije nedostaje više od polovice ginekologa, a u svega četiri županije manjak je ispod 20 posto. Smatramo da je kadrovska održivost ginekologije u PZZ-u najveći izazov“, upozorava ginekolog Marko Dragić.

² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_04_49_841.html

Kod pedijatarata, najteže je u Sisačko-moslavačkoj županiji, gdje nedostaje čak 83 posto propisanog broja. „Ako uzmemo u obzir da već sada u primarnoj pedijatriji nedostaje 107 nositelja timova, a da je od 241 specijalista pedijatrije njih 75 starije od 60 godina, jasno je da će se u skoroj budućnosti, bez žurnih mjera, primarna pedijatrija u Hrvatskoj urušiti“, dodaje dr. Artuković.

Otežani uvjeti rada liječnika u PZZ-u

Radni uvjeti u primarnoj zdravstvenoj zaštiti dodatno narušavaju profesionalno zadovoljstvo liječnika. Gotovo 60 posto liječnika u privatnim ordinacijama ne uspije iskoristiti puni godišnji odmor, a velik broj njih redovito radi i u svoje slobodno vrijeme.

Osim fizičkog preopterećenja, liječnici prijavljuju osjećaj nesigurnosti na radnom mjestu i učestalu izloženost verbalnom nasilju. Zaposleni u domovima zdravlja dodatno su nezadovoljni nedostatkom medicinske opreme, dok svi liječnici u PZZ-u upozoravaju na kronično pomanjkanje stručne i logističke podrške.

Značajno veće nezadovoljstvo plaćom u domovima zdravlja nego u privatnim ordinacijama

Liječnici u domovima zdravlja izražavaju značajno veće nezadovoljstvo plaćom i ukupnim uvjetima rada.

„Godinama upozoravamo da liječnicima treba omogućiti slobodan izbor radnog mjesta. Forsiranje zapošljavanja u domovima zdravlja, gdje su primanja niža, pokazalo se pogrešnim“, istaknula je Vikica Krolo.

Izgaranje na poslu: tiha epidemija među liječnicima

Sindrom izgaranja (burnout) prisutan je kod gotovo polovice (46 %) liječnika obiteljske medicine i pedijatarata (43 %) te kod trećine (32 %) ginekologa. Kada se rezultati promatraju prema spolu, sindrom burnouta zahvaća značajno više liječnica (47 %) nego liječnika (32 %).

Prijedlog HLK-a: Devet ključnih mjera za održivost primarne zdravstvene zaštite

Kako bi se spriječilo daljnje urušavanje primarne zdravstvene zaštite i osigurala njezina održivost za pacijente te povećala privlačnost za buduće generacije liječnika, Hrvatska liječnička komora predlaže niz konkretnih mjera.

Prije svega, potrebno je liječnicima omogućiti slobodan izbor između rada u domu zdravlja ili u privatnoj ordinaciji. Također je važno omogućiti jednostavan i transparentan prijenos privatne ordinacije na drugog liječnika.

HRVATSKA LIJEČNIČKA KOMORA • CROATIAN MEDICAL CHAMBER

Ulica Grge Tuškana 37, 10000 Zagreb, Hrvatska • Tel 01/4500 830 • Fax 01/4655 465 • E-mail hlk@hlk.hr • www.hlk.hr

Komora predlaže i uspostavu nacionalnog sustava za planiranje, raspisivanje, dodjelu, financiranje i nadzor specijalizacija, kao i osiguranje dovoljnog broja specijalizacija za primarnu zdravstvenu zaštitu, dostupnih i domovima zdravlja i privatnim ordinacijama.

Gradovi i županije trebali bi se još aktivnije i sustavnije uključiti u privlačenje liječnika, primjerice putem financijskih poticaja, osiguranja stanova, opreme i drugih pogodnosti. Neophodno je donijeti i pravilnike koji će omogućiti grupnu praksu – rad više liječnika u istoj ordinaciji.

Dio administrativnih zadataka koji sada opterećuju liječnike moguće je smanjiti jednostavnim informatičkim rješenjima i izmjenama pojedinih Pravilnika HZZO-a. HLK je prijedloge administrativnog rasterećenja već u više navrata dostavio zdravstvenoj administraciji. U cilju očuvanja kvalitete zdravstvene skrbi, nužno je ograničiti broj osiguranika po obiteljskom liječniku na najviše 1.500, po pedijatru na 850, a po ginekologu na 5000.

Konačno, potrebno je omogućiti zapošljavanje dodatne medicinske sestre te drugih zdravstvenih i nezdravstvenih djelatnika, uz donošenje Pravilnika o kadrovskim standardima.

PPT prezentacija Drugi val istraživanja HLK-a Studija hrvatskog liječništva 2024. za primarnu zdravstvenu zaštitu dostupna je ovdje:

<https://www.slideshare.net/slideshow/longitudinalno-istrazivanje-stavova-lijecnika-u-pzz-u/280613706>